



Себеплик

Республиканы багъуу бла окъутуу учрежденияларына - жангы улоула

Къабарты-Малкъарны багъуу эм билим беруу учрежденияларына кыркдан артык жангы улоу берилликте: 23 школ автобус эмда 18 терк болушлукъ тапдырган автомобиль. Россей Федерацияны Правительствосуну Председатели **Д.А. Медведев** тийшили буйрукъга къол салганды. Бюджет ассигнованияла правительствоу резерв фондундан бөлюнгендиле.



КЪМР-ни Башчысыны бла Правительствосуну пресс-службасы www.government.ru сайты материалларына кере.

ПРОГРАММА

Арбазланы тап халгъа келтире

Билдиренибизча, республиканы ара шахарында бир неча кеп фатарлы юлени арбазларында жай кезинде бери тапландыруу жумушта бардырылдыла. Ала ны асламысы «Шведого шахар тийре» кырал программаны чегинде тамамланады. Анга кере, бийыл битен да 80 арбаз жаңгыртыллыкъды. Кышакъ мадар этиргирге кереклисин а ол юйледе жашагъанла кеслери белгилерге эркиндиле эмда ала ны багъасын да телерге.



Бу кюнледе шахар округу жер-жерли администрациясыны башчысы Арсен Алакаев,



муниципалитетни жер-жерли самоуправлениасыны советни председателини орунбасары Владимир Назранов, ЖКХ эм тапландыруу управленияны таматасы Анзор Ашабоков, жерлеге барып, ишле не халда бардырыла турганына кырагъандыла. Ала бла бирге подрад

организацияны келечилери да болгандыла. Администрацияны адамлары Тырнаууз эм Шогенов орамлада юч юнюю арбазларында болум бла шагъарейленгендиле. Ол тийреде биогенлюкте толусунлай жангы асфальт эм борджора салынгандыла, чы

ракъла орнатылгандыла, пандусла ишленгендиле. Ишчиле шинтикке бла урнала орната турадыла, талай кюнню ичинде уа жашлендириу жумушланы да тамамларыкъдыла.

ОМАРЛАНЫ М.

Жетишим

Энтта да сегизмингликге чыкъгъанды!

РФ-ни МЧС-ини халкъла аралы классы кутхарычуусу эм альпинист Аккайлы Азнаурун алгъаракъда Эверестге чыкъгъанына барыбыз да бек къуанганбыз. Бир къауум ийикъ алгъа уа ол Халкъла аралы экспедицияны къауумунда Гималайда орналгъан Манаслу (Кутанг) (8163метр) таугъа теберген эди.



Бийкиликтери 8 мингден атлагъан таула ны къауумунда ол тейле дуняда сегизминчиге саналады. Непалны ара кесегини шиким жанында орналады. Тонене уа андан ахшы халар келгенди. 19-20 сентябрьде Азнаурун жолочулукъну кырагъан Чатур Тамагъ бла бирге Манаслу башына бу сезонда биринчи къысгъанладан болганды. Аны къонден социальны сетельде Чатур Тамагъны юйетиси, альпинистка Оксана Морнева билдиргенди. Ол Аккай улу бу тау тейлени боисундурган биринчи таулу болганын чертип, аны жюригендин къызыу алгъышлагъанды.

Бизни айтхылыкъ альпинистибиз Елмезланы Абдул-Халим да Азнаурун кезиуоу жетишими бла ёктемленгенни Фейсбукда аз да жашырмагъанды: «Барыгызыны да Аккай улу кезиуло тау тейлени алгъаны бла

алгъышларгъа сюеме. Сау-саламат юйоне къайтырын тилейме», - деп жагъанды Елмез улу.

ТАППАСХАЛЛАНЫ АМИНАТ.

Жазыпыу – 2018

МЫНДАН АРЫ ДА «ЗАМАН» БЛА КЪАЛЫГЪЫЗ!

Багъалы шухъла!

Къырап къарагъынчы къоз арты жетди. Аны бла бирге уа 2018 жылны биринчи жаръмына биягъы газетлеге бла журналлагъа жазылыу кампания да башланады. Алай бла сиз почти связъны битену белкомлеринде «Заман» газетге жазылырға боллукъсыз.

Не шийгъыу керекди, алыкъын заман барды дегне да бохурла бир-бирле. Алай кезунде тындырылгъан жумушда не зат жетеди! Акъылы атып, бабаларыбыз бош айтхан болмазла: «Ахъуи ишчи болжаргъа салма», - деп. Жазылыууналты айгъа багъасы торленмегенди - 815 сом 10 катек.

Бизни индексбиъз - 51532

БАЙРАМ

Рекордла, концертле, ат чаришле

Бараз кюн Адыгъланы (черкеслиени) кюнине аталган къууанчы ишле Нальчикде, Бахсанда, республиканы башха жерлеринде да бардырылгандыла. Ара шахарыбызны администрациясы бу байрамгъа чыгъармачылыкъ коллективлерини концертин

аллында жыйылп, тизгинге сюелип, «Победа» кинотеатргъа дерри келгендиле. Быйада ала миллет макъамланы бла төпсуюени сюйгенлеге концерт кёргозгендиле. «Элбрус», «Нальцук», «Набсият», «Кабарда» ансамбльле, доулистлени къаууму да кеслерини фахмулары бла



къурагъанды. Къууанчы ишлени уа жаш артистле ачхандыла. Миллет кийимледе жашла бла къызла, Къабарты орамда төпсую залны

жыйылгъанланы къууандырылгандыла. Ол кюнне атап, Нальчикни Эстрада театрыны артистлери да къууанчы программа хазырлагъан эдиле.



Республиканы ара шахарыны ипподромунда уа ат чаришле кыралгандыла. Къабартылы эм инглизликъ-къабартылы къумалы атла 9 номинацияда эркингендиле. Бахсанда уа эки рекорд тохтатдырылганды. Алай бла Адыгъланы кюнине аталган парадда миллет кийимледе 2100 адам къатышханды. Андан сора да, чепкенледе 315 атлы чарш къурагъандыла. Бу эки жетишим да Гиннесини китабына кийирилгенди.

ТИКАЛАНЫ ФАТИМА.

Бирликни бла шуёхлукъну жолунда

Тырнауузда Адыгъланы (черкеслиени) кюнине атап Къууиланы Къайсын атлы маданият юйде «Мы наследие предков свято храним» деген ат бла байрам кыралганды. Къонакъланы бу къууанчы бла Элбрус районну жер-жерли администрациясыны таматасыны атындан аны биринчи орунбасары Улимбашланы Арслан алгъышлагъанды.



Бизни районда, деп белгилегенди ол, кеп миллетлени келечилери эрттен бери мамырлыкъда бла келишулюкде жашадыла. Башха халкъла бла бирге бу тийрелени айнууларына къабартылыла магъаналы ююшлерин къошхандыла. Ол санда тау жер хазныны къазыу промышленностьну, саулыкъ саклауу, сатыу-

уат, билим берууно эм башха отрасльлени ёсююлери не да. Биогенлюкте да биз битену салынган борчланы бирге толтурургъа тийишлибиз. «Адыгъ хасъ» район жама-

уат организацияны таматасы Руслан Балкаров, байрамны кырагъанлары кюнне районну оюучуларына ырызлыгъын билдирип, бу кюн адыг халкъны жигитлик тарыхыны, патри-

отлукъну, таукеликни, миллет бирликни белгиси болганын чертгенди.

Концерте Къулытура управленияны ишчилери адыгъланы тарыхлары, маданиятлары эм белгли адамлары кёргозюлген слайд-шоуну тура этгендиле. «Салам» юлголю ансамбль «Дж пух» төпсуюе аякъ бокгенди, Гайланы Тахар а залда эки шуёхлукъ туурдурган «Две сестры - Кабарда и Балкария» деген жыры айтады. Чыгъармачылыкъ къауумла да жыйылгъанланы жарыкъ номерлери бла къууандырылгандыла.

Алиса ТАРИМ,

Элбрус муниципал районну жер-жерли администрациясыны пресс-службасыны таматасы.

Проект

Ахшы башламчылыкъланы бардырууга алланы

Жаш тейюге ахшы башламчылыкъларын жашауда бардырырга себеплик этер муратда республикада «КЪМР-ни жаш политиклери» жарыкландыруу проект кыралып ишлейди. Аны спикерлери толтуруучу эм законна чыгъаргъан оргналны келечилери, жамауат эм коммерциялы оргналзаянаны таматалары, белгли журналистле бла политикледиле.

Школну семинарлары политикалысть-жамауат, оратор искусство, алыкълы сезимни ёсдюрюу, ишчи юсю бла сёвеше билиу, асламлы информация органына бла байламлыкъла тохташдыра билиу, пиар дегенча темалагъа бардырыллыкъдыла. Толу информацияны **77-37-87** телефон номерге сёлешип координатор Магомед Алимурзаевдан билдирге боллукъду.

БАГЪА БИЧУ

Эм иги предпринимательлеге - сыйлы саугъала

Алгъаракъда Прохладный шахарны бизнес инкубаторунда «Прохладна шахар округуну 2016 жылда эм иги предприниматели» конкурсуна хорлагъанланы саугъалагъандыла, деп билдирдиле районну администрациясыны пресс-службасындан. «Жылны эм иги предприниматели» ат эмда башха сыйлы саугъала бир неча адамгъа берилгендиле. «Сфера торговли» номинацияда «Автосервис» биригуюно таматасы Владислав Можгин, «Сфера общественного питания» номинацияда «Дом колхозника» биригуюно таматасы Андрей Иркин эм «Сфера обслуживания и услуг» номинацияда эки предприниматель Елена Пеннер тийишли болгандыла.



Вепилев

Зольск района да Адыгьланы (черкесилени) кюнине жоралап талай тобешу бардырылганды. Малка элде «Алие зори» саууктуга бакъган лагерде Надир Шогенова эмда байрамга жоралап Зольск бла Элбрус районун пенсионерлерини шахмат турнир этгенди. Анга школчула, устазла да кытышандыла. Эршиушлеге кыарга районну башчысын орунбасары Исмаил Джашков, пенсионерлени союзуну председатели Шафиг Урусамбетов, Адыгенде, Краснодар крайдан, Тюркден, Израилден диаспораланы келечилери эм



башкала да келгендиле.

Спортуну сюйгөнлөге уа Малканы физкультура эм сауукту сактыу комплексында грек-рим тутушудан эршиуле болгандыла. Анда жаш гөжөфле онбир торло аурлукда кеслерини кючлерин сынагандыла. Байрамга жоралап эленин школларында бла библиотекарларында китап көрмочле, эршиуле, тарых сагытала, маданият ингриле да этгендиле. Заукокоажени Куптура юйюнде уа уллу концерт кыралганды.

Адыгьланы кюнине эмда Бахсан шахарга элли жыл толгынына аталып Зольск райондан токсан аты тизилип баргандыла.

КУРДАНЛАНЫ С.

Көп кьонакыла да кытышып



ПРОБЛЕМА

Абаданлагыа кырауну системасын кырал кылай бла тюрлендирерге излейди?

Бу конлде Президент «Абадан адалагыа көп заманын ичине кырауну системасын» кыраурыг, ол мурат бла федерал бюджетде 2018-2020 жыллага ахча бёлөрге буйрук этгенди. Кырталга кырауну системасын тюрлендирерге ол социаллы коммерциаллы болмаган организацияланы келечилери бла тубегенин сора келгенденди. Анда Владимир Путин кырал бу проблемага кереклиси эс бурмаганын айтканди.

Кыртла турган юйлеге тошере кыйынмыды?

Бюгюнлюкде кыарты кырауусуз болган юйлерге бу жарысулары бла бетден бетте кыладыла. Сайлау этерге тошери: ишден кетип анга кыраула, биртоси-не олтурчуа адам алырга неда аны абаданла турган юйге берирге - аны юсюнден ашитгенлей окуну уа тамата титиреген этеди.

Ол бек уллу, алыкыа тамамланмай турган проблемды, - дейди «Жангы пенсиячы» деген организациянын директору Елена Шахова. - Россейни Пенсия фонду абадан адамга кырал, иште чыгылмай турганлагыа пособие береди. Алай ол асыры гитчеди, иш кыргыа жетмейди. Адамны алып кыратхан багыды, ол кеплени кыларлардан келмейди. Кырал, саклангангыча, сауусу кыртлары болган юйлерге болушуп башласа, ол аланы интернатла тухандан эсе 7 керге учу болуктуду - экспертлени тинтиуери анга шагытлык этедиле.

Бюгюнлюкде, мардага кере, санитар-га тешкекен кыомпаган 12 кыарга кыраула керекди, алай а ол 20-25 сауусуну жумушларын толтуруады. Алай эсе да, кырал интернатла тошген кыйынды (аны ючюн абаданла пенсияларыны 75 процентин бердиле), кезиу жетгинчи көп заманы сакларга тошеди. РФ-ни Уруну министрствосуну эсеплерине кере, 2017 жылны 1 январына кыралда социал жумушланы жалчыхтан 1277 организация ишленгенди, алагы тошере кезилерини а 9,2 минг адам саклаганды.

Кыайда жашаса табырактыды? Кырал бу болуму кылай бла тюрлендирерге дейди? Биринчиден, келе турган 3 жылда 17 минг адам сыйынчына 100 жакы интернет ишленерге керекди, 51 мекам жангырыллыкды эм 500-не толур ремонт этилликди. «Тергерлеге кере, 2018-2022 жыллада финансирование

43,6 миллиард сомга жетерикди», - деп билдиргенди уруну эм социал кыоруулу министр Максим Топилин. Экинчиден, 2017 жылны 30 октябрине абадан эм сакыат адалагыа көп заманын ичине кырауну системасы жарашдырылып бошалырга керекди, анга аланы юйлерине барып, стационар эм жарым стационар халда, службаны эм сиделканы болушуклары бла кырауу эмда сауусуну бакъгында юйюрге болушук этиу да киредиле.

ЮЙДЕ ТАМАТАГА КЫРАГЫНЫ ЮЧЮН ПОСОБИЕ КИМГЕ БЕРИЛИРГЕ ТИЙИШЛИДИ? РОССЕЙНИ ПЕНСИЯ ФОНДУ КОМПЕНСАЦИЯ ТЭЛЕУНО БЕРЕДИ:

1. 6 алыу учреждениндан берилген эсепте кере, башка адам кытында туруп кыраула керекли инсанга;

Кыаллай бир?

Айгыа 1200 сом.

- шимал жердеде жашагандыла районларыннан да ахча кышулады. - бу тэлеу пенсия бла бирге бериледи. - саклангангыча, пенсиячы ол ахчаны кырагын адамдына берликди. - абаданга кырагын заман ишчи стажыга киреди, аны хайрында да жылга 1,8 балл алыргыа онг барды.

2. 80 жылы толганынганга кыраула ахчага;

Ким алыргыа эркинди?

Пенсиячыга бакъган, бир башка жерде ишлемеген адам, ол анга жуук жетгенине бла кыалгына кырамай, туудугу, кыоншусу болса да.

Ишлеген адамла. Пенсиячыла эм иш табалмай пособие алпанылагыа бу тэлеу берилмейди.

Кыайры барырга керекди?

Россейни Пенсия фондуну жержерли бөлмюне.

«Бу жангы система бусагыатда тубей турган көп проблемаланы тамамла-рыкды, - дейди абаданлагыа болушук этген «Кыартлык кыуанчы» фонду башчысы Елизавета Олескина. - Бизде кебюсюнде адам кеси себеплик излеп башлагынычы, аны кырал эслемейди. Аны ючюн аслам инсан, бютюнда кесле-ри алларына жашагына, болушуксуз кыалдыла. Аны бла бирге акысакыла интернатлагыа тошедиле, акылары кете башлаган эсе уа - психбольницалагыа бла психоневрология интернатлагыа. Көп-ле юйлеринде кыалгыры союдиле, жуу-уклары да алагы кыраула хазырдыла. Алай юйюргеде жангыз да болушук

Татьяна БОГДАНОВА. «Аргументы и факты» газет.

Болум

Кимле эмда нек кырауладыла тарыгыулану?

Быйыл майда Хужоков аты брамда 145-чи номерлю юйю «а» эм «б» корпусларын-да Нальчикде жашаган эксюлөге бла кыарар адам-лары болмай кыалган жаш адамлагыа жангы фатарла берилген эдиле. Ол магына-ла иште «О дополнительных гарантиях по социальной поддержке детей-сирот и детей, оставшихся без попечения родителей» федерал законну чеклеринде КьМР-ни Билим беруу, илму эм жаш тэлеюно ишлери жангы бла министр-ствосу себеплик этгенди.

Көп болмай а Интернетде алагыа берилген фатарла са-нитар эм техника мардалагыа келишмегенлерин, отуларын-да мылылык чыккыганын, башларындан сууук ургы-нан эм кыабиргелеринде да мугут эсленгенин айтып тарыкыгына болгандыла. Жамауат а сагынылган министрствону бла Нальчик шахарны администрациясын аманлагыа ашыккыганды.

Ол себепден болуму ангы-нан эм кыабиргелеринде кыруушларына кырал над-зорлуккуну Кырууш, жашау журтла-коммунал молк эмда жол молк министрствосуну департамент этеди. Ол а сагынылган объект техника регламентлеге, мардалагыа эм башка ахча юйюсөтөмбиз, лагыа да келишгенине эмда башка бир проблема биринчи беш жылы көз-кылак бола-быз. Фатарла битгенлеринден сора кыышны узуну ичлери жылынганлай турганды. Газ ючюн да фирма кеси теле-генди. Коммуникациялары да сылтасуудула.

Проекте кере, бешинчи этап мансар болмай толуга чыгына саланды. Ол, тубюнд-дегилача, толуга кыабиргалары бла алай ишленгенди. Корпусланы бирини жангырына суу кимеген гипсокартон, башкысына уа гипсолит хай-рыланылганды. Тубюнде этажлагы азырак аурулук жетерча эмда ариурак кө-рюнорча баш жанында орнал-ган фатарланы тшы жанлары кыанжыл бла тышланганды. Андан сора кыабиргелери-

рында мугут чыккыганды, ламинат көгенди. Фирма жунги эм Хужоков аты орам-лагыа бир неч кой сөөтөмбиз. Ишлеген мекамларыбызга гарантияла берип биринчи беш жылы көз-кылак бола-быз. Фатарла битгенлеринден сора кыышны узуну ичлери жылынганлай турганды. Газ ючюн да фирма кеси теле-генди. Коммуникациялары да сылтасуудула.

Проекте кере, бешинчи этап мансар болмай толуга чыгына саланды. Ол, тубюнд-дегилача, толуга кыабиргалары бла алай ишленгенди. Корпусланы бирини жангырына суу кимеген гипсокартон, башкысына уа гипсолит хай-рыланылганды. Тубюнде этажлагы азырак аурулук жетерча эмда ариурак кө-рюнорча баш жанында орнал-ган фатарланы тшы жанлары кыанжыл бла тышланганды. Андан сора кыабиргелери-



Кырууш бла биринчи жыл кюрембөмбиз. Нальчикде Ва-лутин эм Хужоков аты орам-лагыа бир неч кой сөөтөмбиз. Ишлеген мекамларыбызга гарантияла берип биринчи беш жылы көз-кылак бола-быз. Фатарла битгенлеринден сора кыышны узуну ичлери жылынганлай турганды. Газ ючюн да фирма кеси теле-генди. Коммуникациялары да сылтасуудула.

Проекте кере, бешинчи этап мансар болмай толуга чыгына саланды. Ол, тубюнд-дегилача, толуга кыабиргалары бла алай ишленгенди. Корпусланы бирини жангырына суу кимеген гипсокартон, башкысына уа гипсолит хай-рыланылганды. Тубюнде этажлагы азырак аурулук жетерча эмда ариурак кө-рюнорча баш жанында орнал-ган фатарланы тшы жанлары кыанжыл бла тышланганды. Андан сора кыабиргелери-

метр кыалынлыгы болган, жылыны сакылган материал барды. Потолокка алай уллу болмагыналы ючюн аланы каркаслары жаланда беш сан-тиметрге тюрююргөндиле. Алай болганы ючюн жеруса, материал созулуп, каркасса жабышды.

Документлеге кере, фатар-ланы уллулыклары 33,1 ква-драт метрден аз болмагыа керек эдиле. Алай берилген фатарланы кенгликтери 37-ден башлап 47 квадратка дер-жедиле. Программага кере фатарланы иеле кеслери сай-лагыандыла. Мекямда ремонт этилгерге керек болса, кырууш организация аны текр окуна тамамлайды. Бир торло соруу болган фирмага неда про-рабха билдирерге болуктуду.

Нальчик шахар округу жер-жерли администрация-сыны пресс-службасы.

Акция

Диплом, кубок да - тырныауузчулада

«Школчулары россейли кымылдаулары» (РДШ) би-теурсейи жамауат-кырал сабий-жаш тэлею организа-ция «Россейни жашлыкы» физкультура-спорт биригиуу бла «РДШ» бла бирге секир-деген акцияны бардыргы-дыла. Анга кыралны жер-жерлеринден аслам сабий кыатышканды.

Бир школну командасына анда окугунан төрт адам кир-генди. Ала спорт скакалкала бла секирюге, аны видеога алдырып, конкурс комис-сия иерге керек эдиле. Излемлеге кере, берилген заманын ичине эм көп кере секирген хорлагыанды.

Акцияга Тырныауузу 3-чю номерли школундан 5-чи «Б» классын Шуауаланы Сулейма, Отарланы Малика, Виктория Пархоменко бла Аиша Аль-ботова кыатышкандыла. Ала, ахча кереюмдюле болдуруп, кубок эм экинчи даражалы диплом бла сауыалангандыла. Кызыланы эршиуше физкультурадан устас Лидия Шабаева хазырлагыанды. Саугыларын сабилеге Нальчикде сабий чыгарма-



чылыккыны «Кюн шахар» ака-демиясына кыуанчы халда бергендиле. Аланы РДШ-ны регион бөлмюно башчысы Мурат Аришев бла КьМР-ни Билим беруу, илму эмда жаш тэлеюно ишлери жангы бла министрствосуну бөлмюно таматасы Алим Мальбахов алгышлагыанды.

Школну директоруну юйретиу ишчаны бла орунбасары Гуда-

наланы Фатима Билдиргенге кере, аланы окуучулары мындан арысында да былай эршиулеге кыатышыркы-дыла. Бусагыатда ала Игилки этмюно биртосейи акциясы-на хазырлана турдыла, ол а 29 октябрде болуктуду.

Анатолий ТЕМИРОВ. СУРАТДА: хорлаган кыз-чыкылыны кыаууу.

Тохташырыу

Эрттеден тас болгын альпинистле табылгандыла

РФ-ни МЧС-ини Элбрус из-луде 5300 метре. Фадрацияны алы субь-ектинде сынал кылоубюз. Арта аны битиу кыралда да бардырына, алга регионланы энчиликлерин эсе алып, талай торло амал кыраула керекди. Биз бюгюн апарларыбызны бла амалларыбызны хайыралардан жашайбыз. Аланы кюнлерин насыпларыз этерге бизни кылоубюзүдү.

Аланы кимле болганды-ларын аламын. Ючюн биле болганды-ларын спедствие комитетини кыулукчулары энди тох-ташдырыкыдыла. Биз ангы-

сон а, ол санда бир тиширюу-ду 5300 метре. Толуй уллу чертгенина, ала көп жылланы бу бла кырал тубюнде тургандыла. Арт эки айда кюнню кызыулугыу бла байлалмы чыранла эрип, ёлокле бийикден да көрюнөп кыалгандыла.

КыАСЫМЛАНЫ Аминат.